

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 21 ноември 2023 г.
(OR. en)

15732/23

DEVGEN 214
RELEX 1358
ACP 121
SUSTDEV 150
DIGIT 270
ENV 1341
CLIMA 576
SOC 810

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	21 ноември 2023 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	15128/23
Относно:	Социален, екологичен и цифров преход – Заключение на Съвета (21 ноември 2023 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно социалния, екологичния и цифровия преход, одобрени от Съвета на 3985-ото му заседание, проведено на 21 ноември 2023 г.

заклучения на Съвета относно социалния, екологичния и цифровия преход

1. Съветът потвърждава отново твърдия ангажимент на Европейския съюз и неговите държави членки по отношение на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и набелязаните в нея цели за устойчиво развитие (ЦУР) като наша обща, универсална и неделима пътна карта за устойчиво и мирно бъдеще. Освен това Съветът потвърждава отново ангажиментите, съдържащи се в заключенията на Съвета от 27 юни 2023 г. относно ЕС в средата на периода на изпълнение на Програмата до 2030 г., както и в политическата декларация от срещата на върха за целите за устойчиво развитие (ЦУР) от 2023 г. Във връзка с това Съветът подчертава значението на първия доброволен преглед от страна на ЕС, представен на Политическия форум на високо равнище на ООН относно устойчивото развитие на 19 юли 2023 г., като конкретен израз на твърдия ангажимент на ЕС за устойчиво развитие както в рамките на Съюза – като основен двигател на действията на ЕС, така и в целия свят, чрез подкрепа за държавите партньори в усилията им по реализирането на програмата.
2. Съветът припомня новия Европейски консенсус за развитие и изтъква водещата роля на ЕС и неговите държави членки в съгласуваното, всеобхватно и ефективно изпълнение на трите измерения на Програмата до 2030 г. – икономическо, социално и екологично – по балансиран и интегриран начин, като се спазват нейните ръководни принципи на участие, прозрачност, отчетност и ангажимент никога да не бъде пренебрегнат, залегнали в основан на правата на човека подход.
3. Съветът подчертава, че в настоящия момент устойчивото развитие е възпрепятствано от международен контекст на дълбока несигурност и нова геополитическа динамика. В условията на силно взаимосвързано глобално общество кризата с изменението на климата и извънредните екологични ситуации се усложняват от сътресения и конфликти като пандемията от COVID-19 и руската агресивна война срещу Украйна, което води до дестабилизация на геополитическата обстановка, изостряне на глобалните предизвикателства и увеличаване на уязвимостта с осезаемо отражение върху развиващите се страни. Съветът отбелязва със загриженост констатациите в доклада за устойчивото развитие в световен мащаб¹ относно изоставането в изпълнението на ЦУР, както и влошаването на индекса на човешкото развитие, които отдалечават международната общност от изпълнението на Програмата до 2030 г. и възпрепятстват устойчивия и приобщаващ преход.

¹ <https://sdgs.un.org/gsd/gsd2023>.

4. Съветът отчита, че в рамката, предложена от Програмата до 2030 г., екологичният и цифровият преход следва да утвърждават структурните промени, необходими за постигането на ЦУР, както и на целите на Парижкото споразумение относно изменението на климата и на глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин – Монреал. Тези преходи и техните взаимовръзки имат потенциала да създадат съвместно устойчиви, справедливи, приобщаващи и конкурентоспособни международни модели на потребление и производство, които са ориентирани в по-голяма степен към човека, ресурсоефективни и екологосъобразни, като насърчават кръговата икономика и природосъобразните решения, стимулират свързаността, иновациите и икономическата трансформация. Ако политиките за преход се разработват съгласувано в различните сектори, като се вземат предвид интересите на държавите партньори, както и социалните съображения, свободната търговия, предприемачеството и благоприятните за развитие на предприятията политики, тези преходи имат капацитета да създават регламентирани, достойни и качествени работни места с висока добавена стойност, както и да насърчават равенството, социалното приобщаване и изкореняването на бедността.
5. Съветът подчертава по-специално, че нарастващите равнища на бедност и неравенство в рамките на държавите и между тях представляват заплаха за устойчивото развитие. Те възпрепятстват дългосрочната икономическа стабилност и екологосъобразния и приобщаващ растеж, засягат здравната, продоволствена и хранителната сигурност, образованието, равенството между половете и овластяването на жените и момичетата, вредят на социалното сближаване, подкопават институционалната легитимност и увреждат околната среда. Също така неравенството, бедността и социалното изключване са важни предпоставки за социални вълнения, политическа нестабилност и конфликти.
6. За да не бъде пренебрегнат никой, да се използват предимствата на екологичния и цифровия преход и те да се реализират справедливо, устойчиво, адаптивно, трансформиращо и приобщаващо, следва да се укрепи и насърчи силна и положителна социална програма в сътрудничество с държавите партньори. Съветът изтъква, че този всеобхватен подход, основан на социалния, екологичния и цифровия преход, отразява ценностите на ЕС, има за цел да укрепи автономността на държавите партньори и дава на партньорството с ЕС добавена стойност.

7. Тази социална програма ще включва по-специално укрепване на политиките в областта на образованието, включително техническото и професионалното образование и обучение, здравеопазването, достойния труд, социалната закрила и достъпа до висококачествени основни обществени услуги, по-специално услуги за водоснабдяване, канализация и хигиена („WASH“), наред с други. Тя ще се ръководи от принципите на рамка за справедлив преход за всички, както и от изкореняването на бедността и намаляването на неравенствата, насърчаването на равенството между половете и овластяването на жените и момичетата, участието и овластяването на младите хора и приобщаването на хората с увреждания. Социалната програма ще се основава и на съгласуваност на политиките, добро управление и подход, основан на правата на човека, и ще обхваща политики, които признават, намаляват и преразпределят неплатения труд по полагане на грижи и възнаграждават и представляват платения труд по полагане на грижи. Съветът припомня ангажиментите, установени в Регламента за ИССРМС – ГЕ, за принос с най-малко 20% от официалната помощ за развитие (ОПР), финансирана по линия на Инструмента за социално приобщаване и човешко развитие, и за включване на равенството между половете като основна или значима цел в най-малко 85% от изпълняваните нови действия.
8. Укрепването на социалното сближаване и улесняването на достъпа до основни социални услуги и социална закрила намаляват бедността и неравенствата и имат потенциала да насърчават нови социални договори и социално приобщаване в световен мащаб. Поради това е от ключово значение да се подкрепя развитието на национални системи за социална закрила за всички членове на обществото, за да се насърчават социалните и икономическите възможности за справедлив преход и да се гарантира, че никой няма да бъде пренебрегнат, както и да се подкрепят реформите, водещи до ефективни, отговорни и прозрачни институции, приобщаващи политики, добро управление, върховенство на закона и достъп до правосъдие.
9. Съветът изтъква значението на изпълнението на ЦУР 10 „Намаляване на неравенството между и в рамките на държавите“. Съветът подчертава, че наблюдението и докладването относно неравенствата са от съществено значение. Във връзка с това Съветът приветства маркера за неравенство на Европейската комисия (I-Marker) и използването на оценки на разпределителното въздействие. Освен това Съветът препоръчва най-широко прилагане на маркера за неравенство, включително в инициативите, следващи подхода „Екип Европа“, и по отношение на Global Gateway, и насърчава държавите членки да го използват. Освен това Съветът изтъква значението на инициативите „Екип Европа“ за преодоляване на неравенствата (водещи инициативи за постигане на равенство) и приканва Комисията да насърчава по-нататъшни инициативи в тази област. Наред с това той изтъква отново ролята на програмата за по-добро регулиране, включително анализите на регулаторното въздействие, за засилването на съгласуваността на политиките за развитие.

10. Съветът припомня, че ЕС се ангажира да утвърждава основан на правата на човека подход, обхващащ всички права на човека – граждански, културни, икономически, политически и социални, който да е в основата на всички инициативи, свързани с ЦУР. Той подчертава, че упражняването на правата на човека допринася за намаляване на бедността и неравенствата и за постигането на всички ЦУР. Зачитането, защитата и утвърждаването на правата на човека, включително трудовите права, както и на демокрацията и върховенството на закона продължават да бъдат приоритет.
11. Съветът изтъква значението на изпълнението на ЦУР 16 „Мир, справедливост и силни институции“, тъй като насърчаването на мирни, устойчиви, справедливи и приобщаващи общества, улесняването на достъпа до правосъдие за всички и изграждането на ефективни, отговорни и прозрачни институции са предпоставка за устойчиво развитие. Съветът припомня заключенията си от 19 май 2017 г. относно практическото осъществяване на връзката между хуманитарните действия и сътрудничеството за развитие, в които се призовава за „подход за ненанасяне на вреда“ и се подчертава необходимостта от следване на по-съобразен с обстоятелствата и по-гъвкав подход към планирането по отношение на интервенциите в областта на развитието в нестабилни и засегнати от конфликти ситуации.
12. Съветът изтъква отново подкрепата си за икономиката на благосъстоянието², която е в основата на Програмата до 2030 г., и за инициативата „Отвъд brutния вътрешен продукт (БВП)“. И двете предполагат нелинейна и многоизмерна концепция за развитие, която надхвърля чисто икономическите параметри.
13. Съветът потвърждава отново твърдия ангажимент на ЕС за едно овластено гражданско общество, включващо организации за правата на жените и феминистки движения, организации, които се застъпват за правата на децата и правата на хората с увреждания, защитници на правата на човека и социални партньори, както и за създаване на благоприятна и достъпна среда за гражданското общество. Той подчертава, че е важно да се предостави подкрепа на държавите партньори за укрепването на демократичните процеси, социалния диалог и системите за отчетност. Съветът изтъква, че е важно да се подкрепя капацитетът на организациите на гражданското общество (ОГО) да допринасят за изпълнението на Програмата до 2030 г. като самостоятелни участници в доброто управление и развитие, както и участието на гражданското общество в разработването на политики и процеса на вземане на решения.

² Заключения на Съвета относно икономиката на благосъстоянието (ОВ 2019/С 400/09, ST 13432/19).

14. Съветът изтъква значението на програмата за ефективност на развитието и подчертава, че социалният, екологичният и цифровият преход изискват значително и устойчиво мобилизиране на финансови ресурси. В съответствие с Програмата за действие от Адис Абеба Съветът отбелязва, че:
- а. ОПР, заедно с други източници на финансиране, насърчава дългосрочния устойчив и приобщаващ растеж и продължава да бъде изключително важен източник на финансиране и експертен опит за държавите партньори. Тя е надеждна и играе роля на катализатор в трансформационните процеси на развитието и постигането на ЦУР, като дава възможност за мобилизиране на национални и международни ресурси от публични и частни източници.
 - б. ЕС подкрепя държавите партньори за подобряване на управлението на публичните им финанси (УПФ), като обръща специално внимание на мобилизирането на вътрешни ресурси. Той насърчава трансформиращ подход към УПФ, насочен към преодоляване на първопричините за неравенствата, основаващи се на пола и уврежданията, като го свързва тясно с разработването и прилагането на политиката за социална закрила. Подобряването на мобилизирането на вътрешни ресурси изисква както осигуряване на фискални възможности, така и създаване на ефикасни и прогресивни данъчни системи. Освен това следва да се засили вътрешното и международното сътрудничество в борбата срещу укриването на данъци и незаконните финансови потоци.
 - в. От съществено значение е да се увеличат инвестициите от частния сектор в подкрепа на устойчивото развитие на държавите партньори, както това се насърчава от стратегията Global Gateway, като винаги се отчита принципът на ангажираност на тези държави. За да се привлече частно финансиране за дългосрочни, висококачествени, устойчиви проекти, от решаващо значение е също така да се инвестира в човешкото развитие и изграждането на капацитет, да се изградят по-стабилни национални и международни финансови системи, да се насърчават финансови инструменти, свързани с устойчивостта, като например „зелени“ облигации, да се гарантира оперативната съвместимост на рамките и стандартите за устойчиво финансиране, да се осигурят подходящи регулаторни рамки на ЕС и когато е целесъобразно, механизми за намаляване на риска. Многостранните банки за развитие (МБР) и други фондове за развитие играят важна роля и са от ключово значение за мобилизирането на частното финансиране в подкрепа на ЦУР в голям мащаб.

15. Съветът призовава Комисията, върховния представител и държавите членки, в рамките на съответните им области на компетентност:
- а. да укрепват и повишават видимостта на действията по подхода „Екип Европа“ за човешкото развитие в държавите партньори, по-специално чрез насърчаване на съвместно послание и организиране на посещения на високо равнище на място. Тази подкрепа следва да се съсредоточи предимно върху равенството между половете, упражняването на правата на човека от страна на жените и момичетата, младите хора и лицата в уязвимо положение, като например хората, живеещи в бедност, децата и лицата с увреждания, както и засегнатите от изменението на климата;
 - б. да укрепват и задълбочават работата с държавите партньори, за да се гарантират приобщаващи, представителни, прозрачни и отговорни публични институции на всички равнища, които да насърчават доброто управление и доверието между гражданите и техните институции, за да се гарантира ангажираност на местно равнище, както и да се насърчава пълноценното, равноправно и съдържателно участие на гражданите и ОГО в процесите на вземане на решения. Стабилните икономически политики и демократичните и прозрачни институции за мобилизиране на вътрешни ресурси и частни инвестиции са от ключово значение в това отношение;
 - в. да продължават да поставят силен акцент върху подкрепата за държавите партньори при разработването, подобряването и прилагането на приобщаващи, адаптивни и общодостъпни системи и мерки за социална закрила. Те следва да включват минимални равнища на социална закрила, които да защитават хората и да създават стабилност, да стимулират устойчиви и екологосъобразни решения и инвестиции и активно да насърчават развитието на умения и достъпа до нови възможности за достойна заетост;
 - г. да използват пълноценно и ефективно всички налични инструменти за насърчаване на справедливия преход, включително Глобалния ускорител на ООН и насоките на МОТ за справедлив преход към екологично устойчиви икономики и общества за всички, следвайки подхода „Екип Европа“;
 - д. да мобилизират пълния потенциал на европейската финансова архитектура за ускоряване на изпълнението на Програмата до 2030 г. и за подкрепа на уязвимите икономики да изведат населението си от бедността, като същевременно се опазва планетата, както беше посочено по време на срещата на върха в Париж за нов глобален финансов пакт.